

YENGIL SANOATDA ZAMONAVIY AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

B.A.Solijonov

Farg‘ona politexnika instituti, “Intellektual muhandislik tizimlari kafedrası” assistenti.

D.O‘.Baxodirov

Farg‘ona politexnika instituti, “Intellektual muhandislik tizimlari kafedrası” assistenti.

Annotatsiya

Ushbu maqolada hozirgi kunda dolzarb muammolardan bo‘lib turgan yengil sanoatda zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanishning dolzarb yechimlari ko‘rib chiqilgan. Kiyim-kechak ishlab chiqarishni takomillashtirish maqsadida axborot texnologiyalaridan foydalanishning optimal usullari foydalanish integratsiyalash masalalari ko‘rib chiqilgan.

Kalit so‘zlar: kiyim-kechak, tikuvchilik, texnologiya, integratsiya, IT infratuzilmasi, avtomatlashtirish.

Yengil sanoatda zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish tikuvchilik sanoati yengil sanoatning yeng yirik tarmoqlaridan biridir.

Tikuvchilik sanoatining asosiy vazifasi odamlarning yuqori sifatli va xilma-xil kiyimlarga bo‘lgan yehtiyojlarini qondirishdir.

Ushbu muammoni hal qilish ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, tezlashtirilgan ilmiy-texnik taraqqiyot asosida amalga oshiriladi, mehnat unumdorligini oshirish, ish sifatini har tomonlama yaxshilash, mehnat va ishlab chiqarishni yaxshilash.

Kiyim-kechak ishlab chiqarishni takomillashtirish yuqori samarali uskunalari, ishlab chiqarish liniyalarini joriy yetishni o‘z ichiga oladi, kiyim-kechak assortimentini kengaytirish va sifatini yaxshilash, talab yuqori bo‘lgan mahsulotlar ishlab chiqarish.

Kiyim-kechak assortimenti assortimentini kengaytirish va tikuvchilik sanoatining xom ashyo bazasi sifatini yaxshilash natijasida yangilanishi kerak. Zamonaviy tikuvchilik ishlab chiqarish texnologiyasi tobora mexanik bo‘lib bormoqda, uning samaradorligi birinchi navbatda ishlatiladigan uskunaga bog‘liq. Muammoni hal qilish, tikuvchilik sanoatiga qarash texnologlardan katta va chuqur bilimlarni talab qiladi.

Ushbu bilimsiz yuqori sifatli kiyim-kechak ishlab chiqarish uchun zarur bo‘lgan tikuvchilik ishlab chiqarishning yangi axborot texnologiyalari jarayonlarini joriy yetish mumkin yemas.

Ushbu sanoat sektori mahsulotlarining iste'molchilari nafaqat Rossiya fuqarolari, balki polimer yoki charm mato mahsulotlariga, shuningdek to'qimachilikka muhtoj bo'lgan tegishli sanoat tarmoqlari hamdir. Masalan, bunday materiallar ish kiyimlarini ishlab chiqarishda, mebel sanoatida va avtomobilsozlik sanoatida zarur [1].

Import qilinadigan mahsulotlar bilan raqobatlasha oladigan mahalliy mahsulotlarga bo'lgan ehtiyoj uskunalari va texnologiyalarni tez modernizatsiya qilish imkonini berdi, chunki bozorda faqat o'rtacha Yevropa sifatiga ega tovarlarni saqlash mumkin.

Bunday sifatli zamonaviy materiallar, yangi texnologiyalar va aksessuarlar bozorni talab qilinadigan va zarur tovarlar bilan tezkor ta'minlash bilan bir qatorda yengil sanoat korxonasi muvaffaqiyatining kalitidir.

Yigirmanchi asrning so'nggi o'n yilligi inson faoliyatining barcha turlarini keng kompyuterlashtirish bilan ajralib turdi.

Bozor iqtisodiyoti sharoitida faqat o'z faoliyatida zamonaviy axborot texnologiyalaridan (AT) foydalanadigan korxonalar raqobatga muvaffaqiyatli bardosh beradilar.

Aynan AT ilg'or moddiy ishlab chiqarish texnologiyalari bilan bir qatorda ishlab chiqarish jarayonlari va mahsulotlari sifatini sezilarli darajada yaxshilashi va shu bilan birga raqobatbardosh mahsulotlarni ishlab chiqarish vaqtini sezilarli darajada qisqartirishi mumkin.

IT infratuzilmasi va YERP tizimlarini yaratish zamonaviy tarmoq uskunalari va uning tarkibiy qismlarini olib kirish tufayli mumkin bo'ldi. Asosiy yetkazib beruvchilar Xyulett-Packard (HP tarmoq uskunalari va serverlar), Cisco tizimlari, DELL, IBM, Fujitsu, Emerson bor [2].

Korxonalarni boshqarish tizimlari bilan muayyan ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirishga imkon beradigan tizimlarning integratsiyasi va yagona ma'lumotlar bazasini yaratish mahsulot tannarxining sezilarli pasayishiga yerishishga imkon beradi, bu savdo bozorlarida muvaffaqiyatli faoliyatni ta'minlaydi.

Teri buyumlari va kiyim-kechak sanoatida kompyuter yordamida loyihalash tizimi yordamida matoni avtomatik ravishda kesish sezilarli darajada tarqaldi. Mijozlarning tez-tez o'zgarib turadigan ehtiyojlarini tezkor ravishda amalga oshirish uchun poyabzal va kiyimlarni modellashtirish va loyihalash sifati asosiy rol o'ynaydi.

Darhaqiqat, bugungi kunda sanoatdagi aksariyat korxonalarining umumiy muammosi yeskirgan texnologik uskunalardan foydalanish tufayli o'z mahsulotlarining past raqobatbardoshligi bo'lib qolmoqda: sanoatdagi mashina va uskunalarning yillik yangilanishi 3-4% dan oshmaydi va kredit mablag'lari hisobidan amalga oshiriladi va korxonalarining o'z mablag'lari [3].

Avtomatlashtirilgan ishlab chiqarishni tayyorlash yangi modellarni yaratishni tezlashtiradi, odatdagi ish uchun mehnat xarajatlarini kamaytiradi, poyabzal va kiyim-

kechak sifatini yaxshilaydi, o'lovli xususiyatlarga maksimal muvofiqlik. SAPR zamonaviy poyabzal va kiyim-kechak kompaniyasining ajralmas qismiga aylanmoqda.

Tizimda ishlab chiqilgan dasturiy ta'minot va meyoriy ma'lumotnoma ma'lumotlari Moskva Davlat dizayn va texnologiya universiteti va Kursk Davlat texnika universitetining tikuvchilik bo'limlarida o'rnatiladi.

Yeleanor CAPP tizimi laboratoriya ishlari, kurs va diplom dizayni uchun muvaffaqiyatli qo'llanilmoqda. O'quv jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanish mutaxassislarni tayyorlash darajasini oshirish, sanoat korxonalarini SAPR ko'nikmalariga yega texnologlar bilan ta'minlash imkonini beradi [4].

Iste'molchilar talabiga yo'naltirilgan tovarlarning global yetkazib berish zanjirlarini tashkil yetish tashkilotlarning zamonaviy yengil sanoat bozorlarida ishlashining ajralmas shartidir.

Ba'zan bir-biridan minglab kilometr uzoqlikda joylashgan kompaniyalarning ichki bo'linmalari o'rtasida tezkor ma'lumotlar almashinuvi, tezkor o'zaro ta'sir, ko'pincha interaktiv rejimda, yetkazib beruvchi bilan bularning barchasi korporativ axborot tizimlarini yaratish va korxonaning ishlab chiqarish jarayoniga qo'shish orqali ta'minlanishi mumkin.

Bozorda raqobatbardoshlikka intilish mahalliy yengil sanoat korxonalarini boshqaruvning muntazamligi, axborot va tahlil sifatiga qo'yiladigan talablarni oshirishga majbur qiladi.

Bundan tashqari, hozirgi vaqtda asosiy biznes jarayonlarini avtomatlashtirishning munosib darajasiga erishmasdan, korxonalar quyidagi umumiy iqtisodiy tendensiyalarga muvofiq rivojlanishi mumkin yemas:

- xolding tuzilmalarini shakllantirish-xoldinglar doirasida buxgalteriya hisobi va boshqaruv tartiblari birlashtirilgan, bu barcha darajalarda keng qamrovli axborot tizimini joriy qilmasdan mumkin yemas;

- global ta'minot zanjirlarini shakllantirish - global talabga yo'naltirilgan ta'minot zanjirlarini yaratish hozirgi vaqtda bozorda muvaffaqiyatli ishlash uchun zarur shartdir. Axborot almashinuvini rasmiylashtirish-kompaniyaning bo'linmalari o'rtasida ham, tashqi yetkazib beruvchilar bilan ham, MDH orqali yagona axborot manbasini tashkil yetish ushbu maqsadga yerishish yo'lidagi birinchi qadamdir;

- menejmentning professional darajasini oshirish-zamonaviy menejerlar IT imkoniyatlarini baholash va ulardan foydalanish uchun yetarli malakaga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. *Л.И. Абалкин «Вопросы экономики №2», М. - 2004.*
2. С.Н. Вотчиникова “Швейная промышленность: развитие отрасли обнадеживает” 2005.
3. Виткин М.П., Зарубина Н.В. О совершенствовании информационного обеспечения программ развития региональной экономики. // Регион:

- управление и информатизация. Кемерово: Кузбассвузиздат. 2005. – С.15-17.
4. Журнал "Кожевенно-обувная промышленность" №3/2002 Статья "Опыт использования САПР технологии швейных изделий в промышленности и ВУЗе" Оболенская Г.Д., к.т.н., доцент кафедры технологии швейного производства МГУДТ; Борисов Е.А, н.с. «НТЦ дизайна и технологий»; Андреева Е.Г., д.т.н., профессор, заведующая кафедрой технологии швейного производства МГУДТ.
 5. Xaydarov I. U, Raximov.Q. O., Solijonov B. S. TASVIRLARGA RAQAMLI ISHLOV BERISH JARAYONINI INTELLEKTUALLASHTIRISH ALGORITMLARINI YARATISHDA GINETIK ALGORITMNING AHAMIYATI //SO'NGI ILMIY TADQIQOTLAR NAZARIYASI. – 2023. – T. 6. – №. 5. – С. 296-300.
 6. Xaydarov, I. U., et al. "Imkoniyati cheklangan nogiron bolalar uchun zamonaviy masofaviy o'qitish texnologiyalaridan foydalanish." *Proceedings of Scientific Conference on Multidisciplinary Studies*. Vol. 1. No. 2. 2022.
 7. Xaydarov I. U. et al. OLIY TALIMDA DARS JADVALINING AVTOMATLASHTIRILGAN TIZIMINI YARATISHDA MA'LUMOTLAR BAZASINI TO'G'RI SHAKILLANTIRISH USHLUBLARI VA PHP DASTURLASH TILIDA ARRAY_DIFF FUNKSIYASINING AHAMIYATI //IJODKOR O'QITUVCHI. – 2023. – T. 3. – №. 28. – С. 62-68.

